
RMK AASTARAAMAT 2013

AASTARAAMAT 2013

4-5 ■ JUHATUSE ESIMEHE PÕÖRDUMINE

ENNAKTEMPOS UUTE SIHTIDE POOLE	4
--------------------------------	---

6-11 ■ ORGANISATSIOONIST

AASTA NUMBRITES	6
TÖÖTAJASKOND	8
UURINGUD	10
KOOSTÖÖPROJEKTID	11

12-23 ■ METSADE MAJANDAMINE

AASTA NUMBRITES	12
ÜLEVAADE METSAMAAST	14
RAIETÖÖD	15
METSAUUENDUS	16
PUIDUTURUSTUS	18
METSAPARANDUS	20
LIIVA JA KRUUSA KAEVANDAMINE	21
KARJÄÄRIDE METSASTAMINE	21
PRÜGIKORISTUS	22
METSATULEKAHJUD	22
JAHINDUS	23

24-31 ■ LOODUSKAITSE

AASTA NUMBRITES	24
RIIGIMETSA JAOTUS	26
KAITSEALAD	26
KAITSEALUSED LIIGID	27
VÄÄRISSELUPAIGAD	28
LOODUSKAITSETÖÖD	28

32-39 ■ KÜLASTUSKORRALDUS JA LOODUSHARIDUS

AASTA NUMBRITES	32
LOODUSES LIIKUMISE VÕIMALUSED	34
LOODUSHARIDUS	36
SAGADI METSASESKUS	37
ELISTVERE LOOMAPARK	38
JÕULUKUUSED	39

40-45 ■ TEADUSTEGEVUS

AASTA NUMBRITES	40
RAKENDUSUURINGUD	42
UURINGUTULEMUSTE KASUTUS	44
STIPENDIUMID	45

46-51 ■ MAJANDUSKOKKUVÕTE

BILANSS	48
KASUMIARUANNE	50
VANDEAUDIITORI ARUANNE	51

Aitäh, mets.

Aastaraamatus on kasutatud katkeid RMK 2014. aasta kampaaniast "Aitäh, mets", milles tutvustavad oma suhet metsaga inimesed, kes sellega oma töö või hobi tõttu palju kokku puutuvad.

RMK on Eesti riigile kuuluva metsa ja teiste mitmekesiste looduskoosluste hoidja, kaitsja ja majandaja.

RMK teenib riigile metsa majandades tulu ja tagab suurima metsaomanikuna puiduturu stabiilsuse. Sama tähtsad on ka ülesanded, mis ei too otsest majanduslikku tulu, küll aga kasu muul moel: looduskaitsetööd, tasuta puhkevõimaluste loomine, loodusharidus jms.

RMK põhitegevusvaldkonnad on:

- metsahaldus
- metsamajandus- ja looduskaitse
- puiduturustus
- külastuskorraldus ja loodusharidus
- taimla- ja seemnemajandus

ISO 14001
ISO 9001

Märk
vastutustundlikust
metsamajandusest

RMK-l on keskkonnajuhtimissüsteemi ISO 14001 ning kvaliteedijuhtimissüsteemi ISO 9001 sertifikaat, samuti säästva metsanduse sertifikaat FSC® ja PEFC.

Alates 2014. aastast tegeleb RMK ka kalakasvatusega, sest Põlula kalakasvatus Lääne-Virumaal liideti RMK-ga. Koosseisu kuuluvad veel Sagadi metsakeskus, Elistvere loomapark, Tartu puukool ja 70% Eesti-Soome ühissettevõttest Eesti Metsataim.

RMK-s töötab üle 700 inimese. Lisaks annab RMK lepingute alusel tööd mitmele tuhandele eestimaalasele.

ENNAKTEMPOS UUTE SIHTIDE POOLE

Aigar Kallas

Eesmärgid, mis said RMK-le seatud 2011–2014 aasta arengukavaga, on 2013. aasta lõpuks täidetud. Kõikide metsatööde mahtude osas olime jõudnud oodatud järjele, viimasena tõusis ka metsateede ehituse ja kuivendussüsteemide rekonstrueerimise maht tasemele, millega on võimalik riigimetsa teed ning kraavivõrk korda saada. Muidugi vaid seal, kus see vajalik ja põhjendatud on. Eks lõplik tulemus võtab veel mõned aastad aega, aga nagu meie oma inimesed ütlevad – uskumatu, aga tunneli lõpus ongi valgus!

Kõige suurem muudatus toimus 2013. aastal seoses praktiliste looduskaitsetöödega. RMK

nõukogu täiendas kehtivat arengukava looduskaitsete eesmärkidega, oleme oma tegevust selles vallas oluliselt laiendanud nii Euroopa Regionaalarengu Fondi kui ka omavahenditest. 2013. aastat võib siiski pidada alles adrasedmise aastaks, sest mitmed tehtud tööd – alates luhasildade ehitusest kuni rabade taastamiseni – annavad tulemust alles aastate pärast.

Murranguline oli see, et jahiseadus Riigikogult heakskiidu sai. Täna on riigimetsa jahialad lepingutega kaetud ja saavutatud maaomaniku kontrolli jahinduses toimuva üle. Heameelt teeb, et metsakasvatajate ja jahimeeste koostöös

õnnestus kiiresti mõneti vastandlike huvide vahel tasakaal leida.

Külaskorralduse ja loodushariduse vallas võib rahul olla sellega, et 2009. aastal meile üle antud ebaühtlases korras taristu – rajad, viidad, tornid, looduskeskused – on euroraha toel korda tehtud ja uue näo saanud. Põhivõhm läski viimastel aastatel sinna, nüüd tuleb fookus tagasi tuua varem RMK rajatud puhkeobjektide taastamisele, sest vastasel juhul pole eesmärgiks seatud ühtlane kvaliteet ikkagi tagatud.

Esiletoomist väärrib meie teadusnõukogu tegevus, kelle rahastusotsuse toel on käima läinud mahukas uurimisprojekt metsise tulemuslikumaks kaitseks, samuti teadustöö, mis uurib inimese silmale sobivamate ja looduse häiringurežiimile

sarnanevate raieviiside kasutuselevõttu. Kuna projektid on alles käimas, on nende tulemuslikust vara hinnata, ent eeldused senisest paremini läbi mõeldud ja teostatud metsa majandamiseks ning looduse hoidmiseks on kindlasti loodud. Eriti veel seetõttu, et projektidesse on kaasatud nii teadlased, praktikud kui ka valitsusväliste ühenduste esindajad, mis loob tulemuste rakendamisele märksa tugevama aluse.

See, et oleme arengukava eesmärgid ennaktempos saavutanud, et anna põhjust loorberitele puhkama jääda. 2013. aasta läbi aegade suurim käive ja suuruselt teine kasuminumber näitavad, et RMK-l on võimekust hakkama saada ka suhteliselt kehvades turutingimustes. Ambitsioonikust meil jätkub, väljakutseid ootame uuest arengukavast, mis juba sel aastal paberile peaks saama.

Oluline aastal 2014

- Madalakvaliteedilisele puidule uute kasutusvõimaluste leidmine
- Metsaseaduse muudatuste rakendamine
- Metsaveoautode massiga seotud transpordipiirangute muutmine
- Vähemalt 100 000 noore lõhe kala taasasustamine Põhja-Eesti jõgedesse
- Lendoravate pesitsemiseks vajalike ühenduskoridoride võrgustiku loomine

AASTA NUMBRITES

RMK hallatav riigimaa
... sellest metsamaa

1 179 841 ha
875 305 ha

Töötajaid

745

Käive
Kasum
Omanikutulu riigieelarvesse
Maamaks

155 mln eurot
31,5 mln eurot
20 mln eurot
4,3 mln eurot

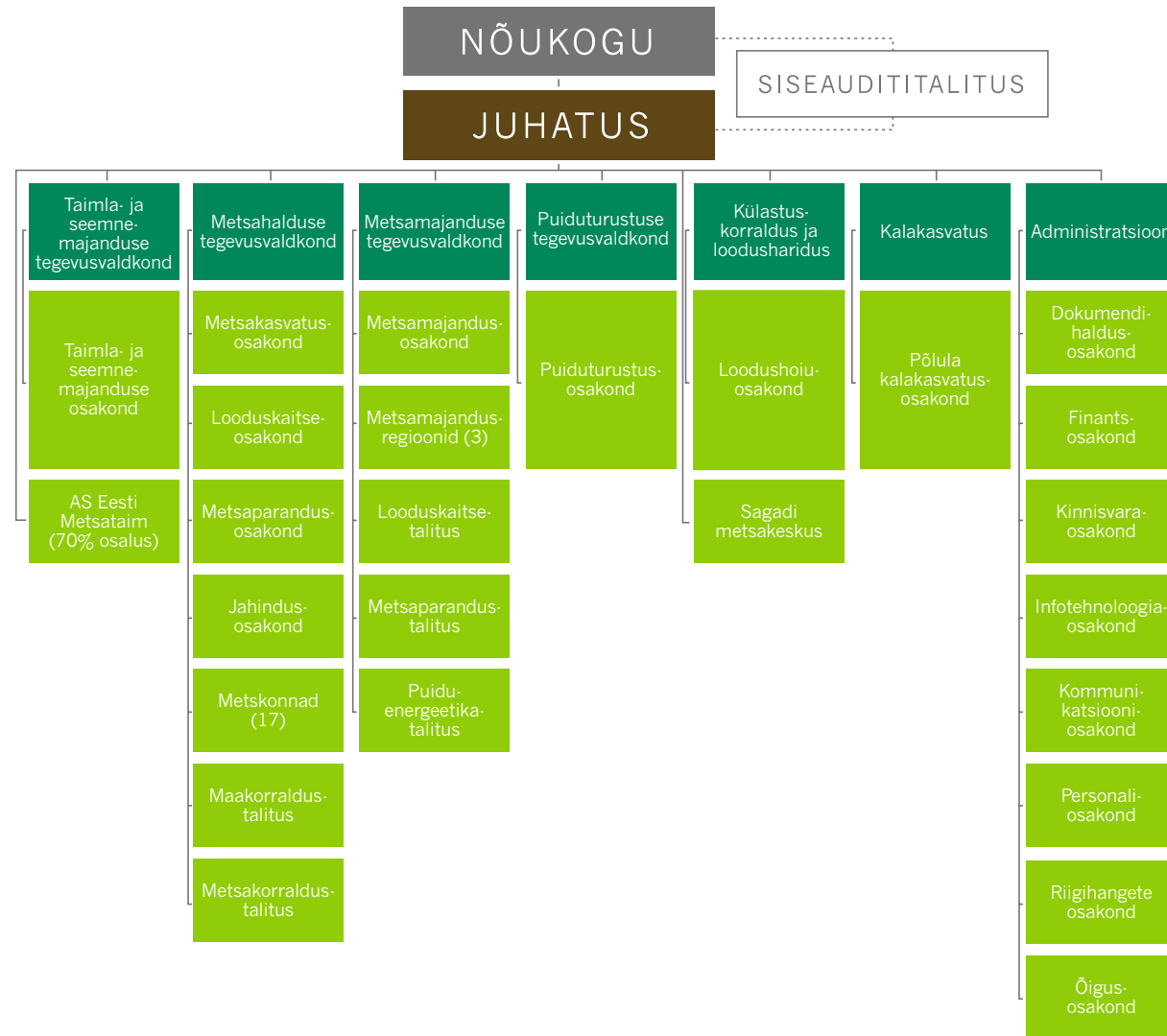
Uuendatud metsa ala
Istutatud metsataimi

6628 ha
18,4 mln

Külastusi RMK puhke- ja kaitsealadel

1,7 mln

ORGANISATSIOONIST

Alates 2014. aastast kuulub RMK koosseisu Põlula kalakasvatus, selleks loodud osakonnas tegutseb 2014. aasta alguse seisuga 7 inimest.

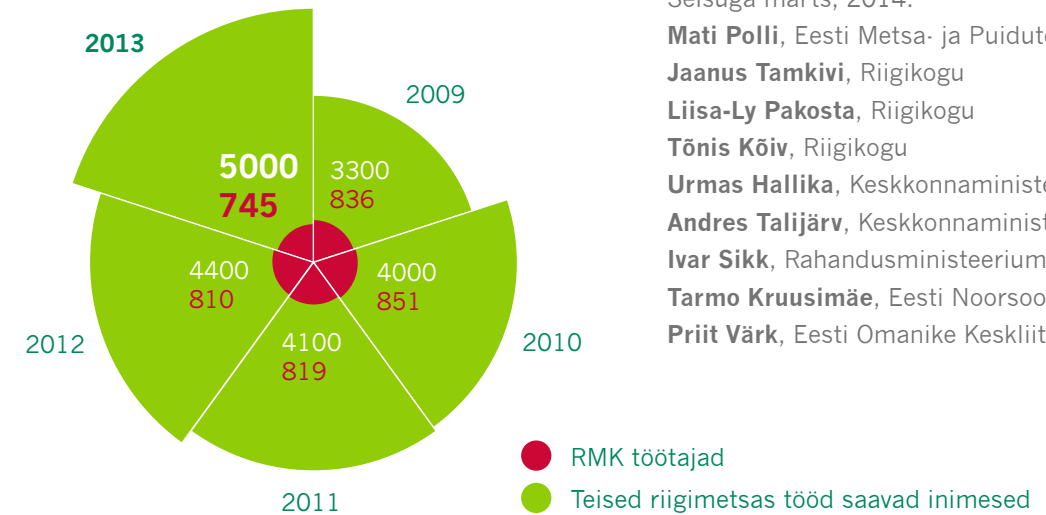
TÖÖTAJASKOND

Riigimetsas tööd saavad inimesed

RMK nõukogu liikmed

Seisuga märts, 2014:

- Mati Polli**, Eesti Metsa- ja Puidutööstuse Liit
- Jaanus Tamkivi**, Riigikogu
- Liisa-Ly Pakosta**, Riigikogu
- Tõnis Kõiv**, Riigikogu
- Urmas Hallika**, Keskkonnaministeerium
- Andres Tali**, Keskkonnaministeerium
- Ivar Sikk**, Rahandusministeerium
- Tarmo Kruusimäe**, Eesti Noorsootöö Keskus
- Priit Värk**, Eesti Omanike Keskliit

RMK töötajad valdkonniti	Juhid	Spetsialistid	Tööjuhid	Töölised	Kokku
Taimla- ja seemnemajandus	1	3	6	33	43
Metsahaldus	22	39	88	0	149
Metsamajandus	7	17	106	217	347
Puiduturustus	1	9	2	0	12
Külaskorraldus ja loodusharidus	2	39	46	12	99
Kalakasvatus	1	1	0	5	7
Administratsioon	13	56	0	19	88
Kokku	47	164	248	286	745

UURINGUD

Meeldivaima kuvandiga riigiettevõtte

Eesti suurettevõtete tuntuse ja maine uuringu kohaselt on RMK meeldivaima kuvandiga riigiettevõtte. Võrreldes 2012. aastaga parandas RMK positsiooni mõlemas vaadeldud põhikriteeriumis – nii organisatsiooni tugevuses kui ka meeldivuses. Kui riigiettevõtete seas oli RMK meeldivaim, siis kõigi organisatsioonide arvestuses hoidis ta üheksandat positsiooni, tõi aastaga viis kohta. Üldise maine poolest oli RMK uuringus osalenud 83-st suurettevõttest 15. positsioonil, mis on kuus kohta parem tulemus kui 2012. aastal. Uuringu viis läbi TNS Emor.

Tööandjate mainet ja töötajate ootusi kokku võtva TNS Emori uuringu järgi on RMK nii riigi- kui ka eraettevõtete seas üks populaarsemaid võimalikke tööandjaid. RMK-s töötamist oli valmis kaaluma 74% töötavatest inimestest ja tudengitest. Vastajad nimetasid RMK peamiseks tugevusteks stabiilsust, huvitavat ja vaheldusrikast tööd, edukust ning avatud ja pingevaba õhkkonda.

Tähendusrikas bränd

Esmakordselt Eestis läbi viidud globaalsest brändiuuringust "Meaningful Brands" selgus, et Eesti inimesed peavad RMK-d hoolivaks, sõbralikuks, usaldusväärseks, avatuks ja kättesaadavaks. 48% vastanuist läheks korda, kui RMK kaoks, ning 44% tunnetab RMK positiivset mõju inimestele ja keskkonnale. RMK tulemus oli oluliselt üle Eesti tippbrändide keskmise.

Suurem tuntus venekeelsete elanike seas

Viimastel aastatel tehtud aktiivne töö venekeelsete elanike seas on andnud tulemusi ning suurendanud RMK tuntust selles sihtgrupis.

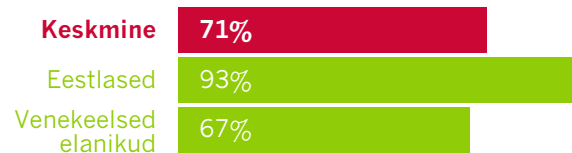
RMK spontaanne kuvand on jätkuvalt loodusturismi keskne, erinevaid tegevusi loetledes teadvustatakse siiski hästi ka RMK tööd uue metsa rajamisel, metsaaimede kasvatamisel, looduskaitstes ja elanike loodusteadlikkuse parandamisel, alles seejärel tulevad metsaraie ja puidumüük.

RMK-d iseloomustatakse kui vajaliku töö tegijat, aktiivset, keskkonna- ja loodussäästlikku organisatsiooni. Tagasihoidlikumad olid hinnangud RMK efektiivsusele ja olulisusele tööandjana ning riigile tulu teenijana.

91% vastanuist olid viimase poole aasta jooksul ka ise metsas käinud – eelkõige jalutamas ja rahu ning vaikust nautimas (69%), aga ka seenel-marjul (66%) ja aktiivselt puhkamas (43%).

RMK tuntuse ja maine uuringu viis läbi Faktum & Ariko ning lisaks kogu elanikkonda katvale vastajate paneelile küsitleti täiendavalt Ida-Virumaal elavaid mitte-eestlasi.

RMK tuntus

KOOSTÖÖPROJEKTID

Propageerime puidukasutust

Koostööprojekte valib RMK lähtuvalt sellest, kas need aitavad edendada puidukasutust ja metsandust, suurendavad osalejate loodusteadlikkust ning innustavad inimesi aktiivselt kaunist Eestimaad avastama.

2013. aastal pani RMK toetava õla – ja tihti ka palgikoorma – alla mitmele puitu väärstavale ettevõtmisele:

- Emajõe Lodjaselts sai puitmaterjali kahemastilise Peipsi lodja ehitamiseks
- puulaevaselts Vikan ehitab kaljas Hoppeti abipaadi
- Raudlaeva Maja ja Eesti Meremuuseumi koostööprojekti käigus valmistasid Vikani meistrid jäälohkuja Suur Tõll paremparda päästapaadi koopia, käimas on ka vasakparda päästapaadi ehitus
- Eesti puitmajaliit korraldas palkmajade ehitajate kutseviisiluse
- toimusid Eesti raievõistlused ja Varbola puupäevad

Jätkuvalt tegi RMK koostööd ka nendega:

- RMK Kõrvemaa neliküritus
- metsatöötajate meeskoor Forestalia
- ilusa muusika festival Schilling
- Õkomeedia (www.bioneer.ee)
- Raadio 4, saatesari "Metsas nagu kodus"
- ajaleht MK-Estonia, rubriik "Metsa teated"
- MK-Estonia ja telekanal PBK, metsaistutuspäev "Roheline laine"
- loodusfotovõistlus "Vereta jaht"
- noortekonverents "Lahe koolipäev"

AASTA NUMBRITES

Riigimetsa tagavara 159 mln m³
Uuendatud metsa ala 6628 ha
Istutatud metsataimi 18,4 mln

Valgustusraie 18 150 ha
Harvendusraie 10 778 ha
Uuendusraie 8717 ha

Müüdnud puit 3,4 mln m³
... sellest metsamaterjal 3,2 mln m³
... sellest hakkpuit ja raidmed 0,2 mln m³

Tulu puidu müügist 145,9 mln eurot
... sellest metsamaterjali müügist 139,9 mln eurot
... sellest hakkpuidu ja raidmete müügist 6 mln eurot

Realiseeritud metsaseeme 902 kg
Varutud uus seeme 5690 kg
Seemnevaru kogujääk 7635 kg

Rekonstrueeritud ja uuendatud metsakuivendussüsteeme 17 063 ha
RMK hallatavaid metsakuivendussüsteeme kokku 444 205 ha
Rekonstrueeritud ja uuendatud metsateid 349 km
RMK hallatavaid metsateid kokku 8300 km
Kulutused metsaparandustöödele 19,9 mln eurot

METSADE MAJANDAMINE

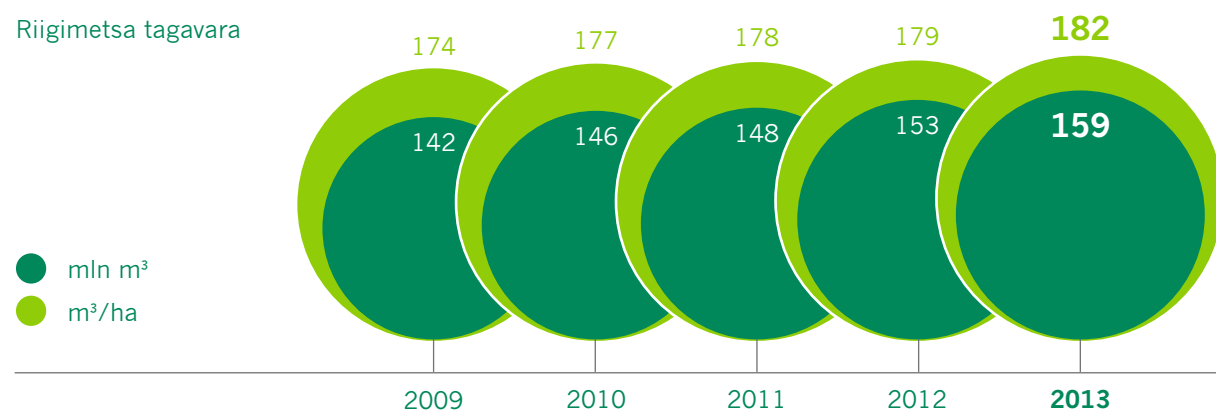

ÜLEVAADE METSAMAAST

RMK metsamaa pindala ja tagavara puuliigiti

Puuliik	Pindala		Tagavara		
	ha	%	m ³	%	m ³ /ha
Mänd	380 056	43,4	77 034 000	48,5	203
Kask	256 346	29,3	41 388 000	26,1	161
Kuusk	182 638	20,9	30 389 000	19,1	166
Haab	28 868	3,3	5 316 000	3,3	184
Sanglepp	14 157	1,6	2 726 000	1,7	193
Hall lepp	8993	1,0	1 318 000	0,8	147
Teised	4247	0,5	740 000	0,5	174
Kokku	875 305		158 911 000		182

Riigimetsa tagavara

RAIETÖÖD

Raie riigimetsas (ha)

	2009	2010	2011	2012	2013
Harvendusraie	8597	11 136	13 602	11 895	10 778
Uuendusraie	7324	8293	8340	8606	8717
Sanitaarraie	7610	6174	7487	10 362	6854
Raadamine	702	421	1107	551	1142

Kuidas tänavu?

- 2014. aastal on plaanis vähendada harvendusraie mahtu, sest varasema kümnendi tegematajätmised on suudetud tasa teha.
- 2013. aastal läbi viidud põhjalik metsakahjustuste inventuur tingib varasemast suurema vajaduse sanitaarraie järele, ka kasvama pandud noore metsa hooldamist ja valgustusraiet teeb RMK 15% rohkem.
- Riigimetsa uuendusraie maht on olnud ja püsib ka edaspidi aastas umbes 1% juures kogu RMK metsamaa pindalast.

METSAUUENDUS

Metsauuendus	2009	2010	2011	2012	2013
Maapinna mineraliseerimine, ha	3585	4120	5226	4426	6706
... sellest looduslikule uuenemisele kaasa aitamiseks	504	249	529	446	1096
Metsakülv ja istutus kokku, ha	4211	4410	4930	6188	6280
... sellest külv, %	13	20	8	9	7
... sellest istutus, %	87	80	92	91	93
Looduslikule uuenemisele kaasa aitamine, ha	141	217	258	313	348
Metsauuendamise täiendamine, ha	1630	2177	2197	2205	2955
Istutatud taimi, mln	10	10	13,4	17,4	18,4
... sellest konteinertaimed, %	34	33	36	26	34
Metsauuenduse hooldamine, ha	12 057	13 391	15 978	18 751	20 865

Noorendike hooldus (ha)	2009	2010	2011	2012	2013
Valgustusraie	12 220	14 121	15 624	16 481	18 150

Metsauuendus peapuuliikide lõikes (ha)	2009	2010	2011	2012	2013
Kuusk	2621	2473	2802	3169	3368
Mänd	1393	1828	1951	2905	2724
Kask	313	294	413	399	516
Teised	24	27	23	28	21
Kokku	4351	4622	5189	6501	6628

18,4 miljonit puud

RMK pani kasvama 18,4 miljonit puud ehk miljoni võrra rohkem kui 2012. aastal. Kõige enam uuendati metsa Ida-Virumaal, kuhu istutati üle 2,5 miljoni puu.

Enamik taimedest pandi maha kevadel, ent juba teist aastat järjest istutati metsa ka sügisel. Metsauuendustööde ajal palkas RMK juurde 2000 hooajalist.

Puuliikidest istutati kõige enam ehk 9,8 miljonit mändi, kuuske pandi kasvama 7,6 ja kaske 1 miljon, lisaks veel sangleppa ja tamme.

Uut metsa rajab RMK puid istutades, külvates või looduslikule uuenemisele jättes.

Korrastustööd linnametsades

RMK võttis tõsiselt ette Tallinnas asuvate riigimetsade korrastamise. Peamiselt tehti töid Pirita ja Stroomi metsas, kus eemaldati metsaradade ümbrusest kuivanud, haiged ja ohtlikud puud kokku 110 hektaril. Ülejäänud linnametsade korrastamine sõltub sellest, kui kiiresti saavutatakse linnaga kokkulepe metsamaa omandiküsimuses.

Korralik käbiaasta

Kriitilise piirini vähenenud Eesti kuuseseemnete varu sai tänu heale käbiaastale täiendust, millest jätkub riigimetsa uuendamiseks järgmisel 15 aastal. 2012. aasta novembrist 2013. aasta märtsini varuti kuuse seemet rekordiline 5207 kg. RMK ostis seemnete saamiseks vaja läinud 477 850 liitrit käbisid valdavalt eraisikutelt, kes korjasid neid riigimetsa lankidelt. Parimad korjajad teenisid sealjuures päevapalgaks kuni 400 eurot.

Männi seemet varuti 483 kg, millest piisab umbes üheks aastaks. Erinevalt männist, mis kannab käbisid pea igal aastal, saab kuuse seemet varuda palju harvem. Kogutud metsaseemneid kasutatakse metsakülvideks ja metsataimede kasvatamiseks.

Eesti seemnevaru (kg)

Arukask	70
Mänd	2108,5
Kuusk	5456,5
Kokku	7635

PUIDUTURUSTUS

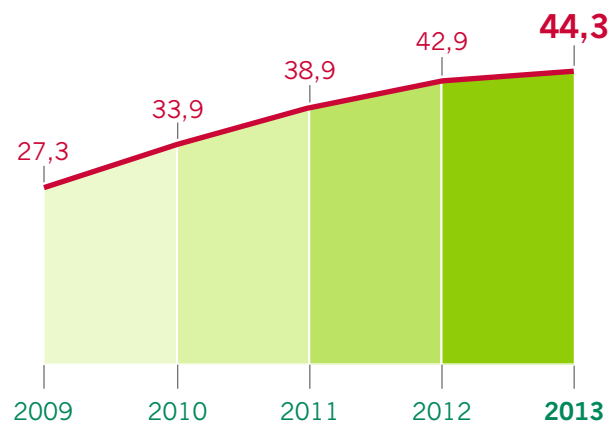
Metsamaterjali ja hakkpuidu müük (m³, %)

	2009	2010	2011	2012	2013
Palk	1 084 000 46%	1 152 000 41%	1 227 000 41%	1 249 000 40%	1 356 000 40%
Paberipuit	939 000 40%	1 174 000 41%	1 151 000 38%	1 158 000 37%	1 233 000 37%
Küttepuit	259 000 11%	250 000 9%	294 000 10%	399 000 13%	571 000 17%
Hakkpuit ja raidmed	71 000 3%	268 000 9%	330 000 11%	318 000 10%	211 000 6%
					3 371 000

Suuremad kliendid ostukoguse järgi (m³)

Stora Enso Eesti AS	343 000
Horizon Tselluloosi ja Paberi AS	232 000
Estonian Cell AS	209 000
Metsä Forest Eesti AS	171 000
Repo Vabrikud AS	136 000
Toftan AS	107 000
Södra Eesti AS	97 000
Viiratsi Saeveski AS	91 000
Laesti AS	88 000
Lignator Logistika OÜ	88 000

Müüdud metsamaterjali keskmine hind (eurot m³)

Turgu hoidis okaspuupalk

Olukord puiduturul paranes veidi ja seda peamiselt tänu suurenenud nõudlusele okaspuupalgi järele. Kuuse- ja männipalgi hind tõusis läbi aasta ja kompenseeris seeläbi kasepalgi, -paberipuidu ja küttepuidu hinna langust. Aastaga kosus okaspuupalgi hind ligi 10%, turule lisas konkurentsi Hiina kokkuostjate suurenenud aktiivsus.

Nõudlus okaspuu paberipuidu järele kasvas teisel poolaastal, samas kui kasepaberipuidu nõudlus siis hoopis vähenes. Aasta keskmisena tõusis kuuse- ja männipaberipuidu hind 5% ning kasepaberipuidu hind langes 6%, põhjustades suure ebakindluse edasise suhtes.

Küttepuidu turul jätkus mahu ülepakkumine ja üleüldine madalseis. Müügihind langes aastaga 6% ning see hoidis tagasi ka hakkpuidu hinda, mis aastaga praktiliselt ei muutunud.

Müüdud metsamaterjali keskmine hind oli 44,3 eurot/m³, hakkpuidul 28,4 eurot/m³ ja raidmetel 8,1 eurot/m³. Palgid moodustasid 2013. aasta müügi mahust 40%, paberipuit 37%, küttepuit 17% ning hakkpuit ja raidmed 6%.

Küte riigimetsast

Küttepuidu saamine riigimetsast tehti eratarbijatele lihtsamaks. Ühtse tellimussüsteemi kaudu on selleks nüüd kolm võimalust: tellida küttepuit endale koju, osta kasvava metsa raieõigus või koguda raiesmikelt ise kande ja oksa.

Kui varem said eratarbijad keskse süsteemi kaudu esitada ostusoove vaid 3-meetrise nottidena müüdava küttepuidu kohta, siis alates 2013. aasta kevadest võib samamoodi teada anda huvist varuda küttepuitu kasvava metsana või kannupakkude, jämedamate okste ja latvadena raiesmikelt. Selleks ei pea enam pöörduma RMK metskonda.

2013. aastal müüs RMK 3-meetrist küttepuitu kohaleveoga 18 000 m³, sanitaarraiet kasvava metsa raieõigusena 18 000 m³ ja raidmeid raiesmikelt 1000 m³. Muutunud müügikorralduse tulemusena suurenes 3-meetrise küttepuidu müük 17%, samas vähenes raieõiguse müük 50%.

METSAPARANDUS

Metsateed korda

Järk-järgult on hoo sisse saanud metsateede ja -kuivendussüsteemide uuendamine ning rekonstrueerimine, mis 1990ndatel ja 2000ndate alguses unarusse jäi. 2013. aastal investeeris RMK sellesse ligi 20 miljonit eurot, 2014. aastal tõuseb summa veel 20%. Sel tasemel jätkates on võimalik järgneva 8–10 aasta jooksul uuendada kogu riigimetsa teede ja kuivenduskraavide võrk ja tagada ohutu ning mugav liikumine kõigile kasutajatele – marjulistele, puhkajatele, päästetöötajatele, metsavarujatele jne.

Aasta jooksul uuendati ja rekonstrueeriti 349 km metsateid ja 17 063 ha metsakuivendussüsteeme, kokku 144 objektil.

Metsakuivendussüsteemide uuendatakse selleks, et säilitada varasemast saavutatud puidu lisajuurdekasvu ja puidu parem kvaliteet. Uusi kuivendussüsteeme riigimetsa ei rajata, samuti ei rekonstrueerita neid rangelt kaitstavates metsades.

RMK hoole all olevast metsamaast on kuivendatud ligi pool, metsateede kogupikkus on 8300 km.

Oitäh, mets.

Olev Kink
TEE-EHITUSE ETTEVÕTJA LÕUNA-EESTIST

„Minu töö ei ole raske, aga see on huvitav. Meil on vaja Eestimaad üles ehitada! Ei pea olema asfalttee ainult Tallinna-Tartu suunal, võib olla ka Soomaal.”

LIIVA JA KRUUSA KAEVANDAMINE

Liiva ja kruusa kaevandamine RMK maadel (m³)

aasta/ karjäär	Karu- järve kruusa- karjäär	Pajaka maa- ainese karjäär	Taga- nõmme liiva- karjäär	Voola liiva- karjäär	Massiaru liiva- karjäär	Välgi III liiva- karjäär	Määro kruusa- karjäär	Hertu kruusa- karjäär	Kokku
2009	4022	7497	12 098						23 617
2010	7741		18 012						25 753
2011	8000		33 658						41 658
2012	7239	2920	12 930	10 931					34 020
2013	9453	80	0	5013	13 164	28 465	510	6033	62 718

KARJÄÄRIDE METSASTAMINE

Karjääride uus roheline elu

RMK Kirde regioon metsastas 2013. aastal 287 hektarit ammendatud karjäärialasid. Eesti Energia Kaevandused ASi tellimusel pandi mändi ja kaske kasvama 251 hektarile, Kiviõli Keemiatööstuse OÜ tellimusel mändi, kaske ja lehist 36 hektarile.

PRÜGIKORISTUS

Prügi koristus riigimetsas	2009	2010	2011	2012	2013
Kogus (kg)	250 000	146 000	317 000	170 000	164 500
Kulu (eurot)	31 300	21 000	32 000	29 000	37 200

Mets puhtaks partnerite toel

Olukord metsade prügistatusega pole kuigivõrd paranenud. RMK kulutab koristamisele rohkem raha, kasutades abitööjõudu ja ohtlike jäätmete jaoks vajaminevat eritehnikat.

Jätakuvalt on enim probleeme linnade ümbruses Ida-Virumaal ja Harjumaal, sealt koristatud prügi moodustab aasta jooksul riigimetsast väljaveetust pea poole. Koristatud ligi 165 tonnist prügist enamik on lihtprügi, valdavalt ehitusjätmed.

10 tonni veeti metsast välja ohtlikke jäätmeid, peamiselt eterniiti, mida tuuakse metsa alla lausa autokoormate kaupa. Prügi koristusele kulus aastas 37 200 eurot.

Prügi kogust mõjutab ka see, et RMK hoole alla lisandub pidevalt seni reformimata riigimaad. Seal leidub tihti lokaalseid suuremaid reostusi vanast ajast, mille likvideerimine on nüüd maaomaniku ehk RMK ülesanne.

METSATULEKAHJUD

Tulekahjud riigimetsas	2009	2010	2011	2012	2013
Arv (tk)	20	13	12	0	7*
Pindala (ha)	32	19	13,7	0	186,4
Keskmine põlengu pindala (ha)	1,6	1,5	1,1	0	27

* sh suur roostikupõleng Läänemaal

JAHINDUS

Jõustus uus jahiseadus

1. juunil kehtima hakanud uue jahiseaduse tõttu sõlmis RMK jahipiirkondade kasutajatega riigimaa jahinduslikuks kasutamiseks uue lepingu.

RMK ja Eesti Jahimeeste Seltsi koostöös sündinud tüüplepingu järgi on riigimaa jahinduslik kasutamine jahipiirkonnas tasuta. Seal võib pidada jahti suur- ja väikeulukitele, teostada ulukihoolet ja püstitada jahindusrajatisi, hüvitada tuleb aga tekkinud olulised ulukikahjud. Uue jahiseaduse sisuline rakendamine hakkab pihta 2014. aastal.

Varasemast konkurentsitihedamaks kujunenud suurulukite jahilubade enampakkumisega teenis RMK üle 300 000 euro, summat jagatakse küttimist lubavate maaomanikega. Pakkumisi tehti kõigile 20 jahialale ning keskmine makstav tasu jahimaa hektari kohta ulatus 2,59 euronni.

RMK kasutuses on 155 600 hektarit jahimaad, millest 22% kuulub eramaaomanikele. RMK jahiala keskmine pindala on 6900 hektarit.

AASTA NUMBRITES

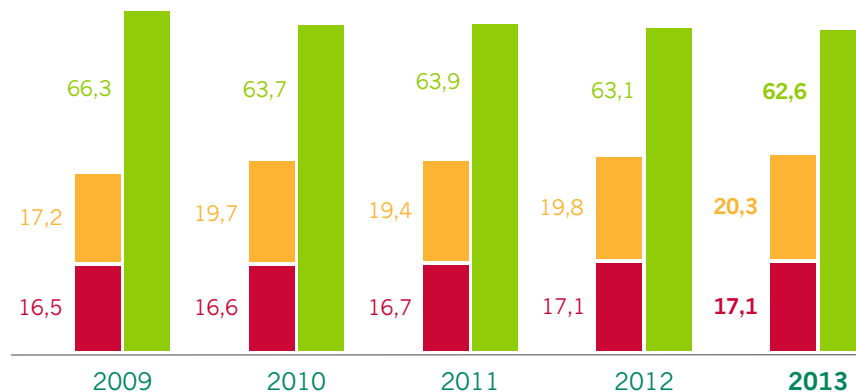
Kaitse all olevaid liike	458
... sh aastaga lisandunud	22
Kaitsealuste liikide leiukohti	20 506
... sh aastaga lisandunud	3666
Vääriselupaiku	8639
... sh aastaga lisandunud	2924
Vääriselupaikade kogupindala	14 398 ha
... sh aastaga lisandunud	303 ha
Hooldatavaid poollooduslikke kooslusi	14 509 ha
... sh aastaga lisandunud	6815 ha
Looduskaitsetööde maksumus	1,1 mln eurot

LOODUSKAITSE

RIIGIMETSA JAOTUS

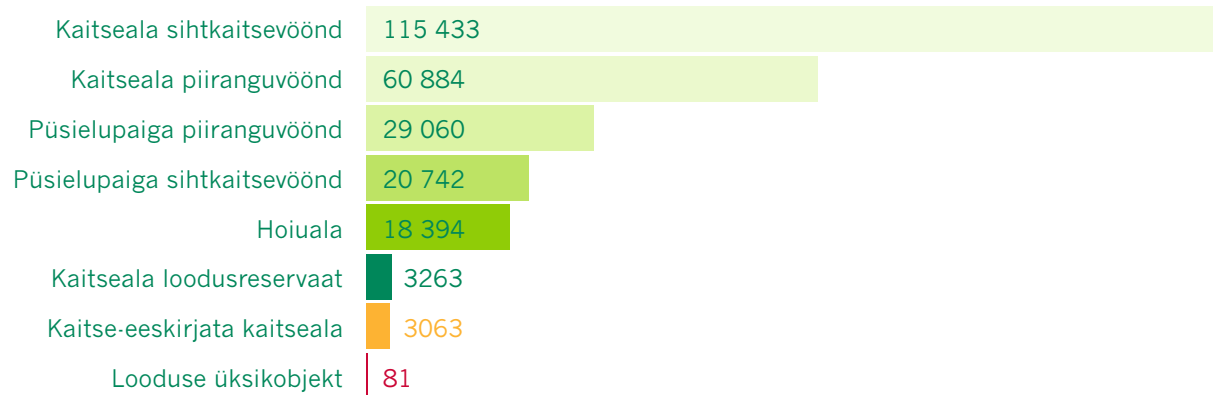
Riigimetsa jaotus (%)

- Rangelt kaitstavad metsad
- Majanduspiirangutega metsad
- Majandatavad metsad

KAITSEALAD

Riigimetsas asuvad kaitsealad (ha)

KAITSEALUSED LIIGID

Kaitse all 458 liiki

RMK maadel on registreeritud 458 kaitsealust liiki, millest 22 registreeriti 2013. aastal RMK maadel esmakordselt. Rangemini kaitstavaid I ja II kategooria liike oli nende seas vastavalt 1 ja 8, leebema kaitsereežiimiga III kategooria liike 13.

Liikide arv üksi ei iseloomusta piisavalt hästi kaitsealuste liikide looduskaitselise seisundi muutumist. Oluliseks parameetrik on kaitsealuste liikide leiukohtade arv, kus ühe leiukohta all mõistetakse ühe liigi ühe isendi või grupi kasvavatel taimedel ka grupi kasvukohta, lindude pesakohta jms. RMK maadel on 2014. aasta alguse seisuga 20 506 kaitsealuste liikide leiukohta, aastaga lisandus neid 3666.

Mida täpsemini on teada kaitsealuste liikide elupaigad, seda parem on ülevaade nende arvukusest ja seda tulemuslikumalt saab neid kaitsta.

Uued kaitse alla võetud liigid

I KAITSEKATEGOORIA:

kolmis-seligeria

II KAITSEKATEGOORIA:

krüüsel, kurdsammal, lepa-kärbseeseen, nurmlauk, harilik lohksamblik, taani merisalat, põldtsiitsitaja, rohe-tilksamblik

III KAITSEKATEGOORIA:

kadatarjak, maakimalane, põldkimalane, sorokimalane, tume kimalane, arukuklane, palukuklane, läikiv kurdsirbik, nastik, kuldsoverbiell, tõmmu pungsammal, tundra vasksirbik, väikepütt

VÄÄRISSELUPAIGAD

Enam kui 14 000 hektaril

RMK maadel on 2014. aasta alguse seisuga 8639 vääriselupaika kogupindalaga 14 398 hektarit, sh täielikult metsaseaduses toodud tingimustele vastavaid vääriselupaiku 5710 ha ning vääriselupaiga tunnustega alasid 8688 ha. Aastaga lisandus 2924 vääriselupaika. RMK käsitleb vääriselupaikadena

ka vääriselupaiga tunnustega alasid ning tagab neile võrdväärse kaitse. Vääriselupaigaks loetakse kuni seitsme hektari suurust kaitset vajavat ala väljaspool kaitstavat loodusobjekti, kus kohtab suure tõenäosusega ohustatud, ohu alla sattuda võivaid või haruldasi liike.

LOODUSKAITSETÖÖD

Euroraha toel taristu korda

Euroopa Regionaalarengu Fondi (ERF) rahastusel arendab RMK välja poollooduslike koosluste hooldamiseks vajalikku taristut nagu teed, sillad, truubid ja mahasõidud. Ilma selleta poleks võimalik märkimisväärselt suurendada hooldatavate poollooduslike koosluste pindala kaitsealadel. Toetuse abil taastatakse ka kuivendusest mõjutatud rabaservi ja mahajäetud turbavälju.

2013. aastal lõppesid Rannu ja Viru raba jääksoo taastamistööd ning Hara soo loodusliku veerežiimi taastamine – tegevused, mille eesmärk oli suunata alad looduslikule uuenemisele,

et turbasammal saaks jälle kasvada ja süsihappegaasi tootmise asemel kasvuhoonegaasi siduda. Tööd läksid maksma 450 022 eurot. Eestis on selle valdkonnaga seni vähe tegeletud.

Paranes ligipääs Soomaa rahvuspargis asuvatele majandatavatele lamminiitudele, kahe tee rekonstrueerimine läks maksma 202 833 eurot.

Lõpule jõudsid Soomaa maastike taastamine ja Piritu jõeoru maastikukaitseala koosluste taastamine ning vaadete avamine. Raha kulus selleks 94 273 eurot.

2013. aastal lõppes ka kolm aastat kestnud kaitstavate loodusobjektide tähistamine, mis on oluline nii külastajate teadlikkuse parandamise kui ka objektide säilimise seisukohast. 175 452 eurot maksma läinud töö käigus tähistati suur osa Eesti kaitsealadest ja üksikobjektidest – paigaldati 2671 uut kaitseala tähist ja likvideeriti 121 aegunud infoga tähist.

Kokku tegeles RMK looduskaitseosakond 2013. aastal üheksa ERFi projekti elluviimisega, rahastus saadi neljale uuele projektile.

Looduskaitsetööde maksumus

2013 1 100 000

2012 1 700 000

2011 750 000

2010 236 000

2009 134 000

Poolleiolevad looduskaitsetööd:

- Matsalu rahvuspargi Kloostri sild-regulaatori ehitus
- Endla looduskaitseala loodusliku veerežiimi taastamine
- Soomaa rahvuspargis Raba tee rekonstrueerimine
- Alam-Pedja looduskaitseala lamminiitude ligipääsetavuse parandamine
- Matsalu rahvuspargis luha hooldamiseks vajaliku infrastruktuuri ehitamine ja rekonstrueerimine
- Muraka soostiku servaala veerežiimi ja soelupaikade taastamine
- Lamminiitude majandamiseks vajaliku infrastruktuuri rajamine ja rekonstrueerimine Soomaa rahvuspargis
- Väljaotsa tee rekonstrueerimine Kärevere looduskaitsealal

Omavahenditest liigikaitse ja koosluste hooldamine

Aasta jooksul viis RMK looduskaitseteid omavahenditest läbi 221 800 euro eest ning 103 objektile.

Spetsiifilisi liigikaitseteid tehti 27 alal, neist olulisemad olid:

- kahepaiksete elupaikade ja kudemisveekogude seisundi parandamine. Suuremad tööd toimusid traditsiooniliselt Läänemaa Suursoos, Lavassaares ja Luitemaa looduskaitsealal.
- kaitsealuste taimeliikide kasvukohtade seisundi parandamine. Näiteks muudeti sobivamaks käpaliste kasvutingimusi Hiiumaal Kõrgessaares ja Lääne-Virumaal Varangus ning Ohepalus.

Teiste liigikaitsete töodega parandati üle Eesti haruldaste ning ohustatud taime-, kahepaiksete ja samblikuliikide elupaikade seisundit.

Taastatavate ja hooldatavate koosluste ning väärtuslike maastike pindala kasvas aastaga 315 hektarini.

Suuremateks töödeks olid:

- Pirita jõeoru maastikukaitseala poollooduslike koosluste taastamine ja hooldamine
- Otepää looduspargi looduslike rohumaade hooldamine
- Põhja-Kõrvemaa looduskaitsealal Jussi nõmme hooldamine
- Läänemaal ja Lääne-Virumaal poollooduslike koosluste taastamine

Lisaks korrastas RMK Koiva-Mustjõe maastikukaitsealal asunud endise Saru prügila, tööd rahastas Keskkonnainvesteeringute Keskuse vahendusel Euroopa Liidu Ühtekuuluvusfond.

Kõrede kaitseks

Ühe olulise tööna alustas RMK 2013. aastal Vilsandi rahvuspargis asuva Harilaiu poolsaare rannikumaastiku taastamist. Tegemist on Eestis unikaalse ettevõtmisega, mille tagajärjel loodetakse oluliselt parandada väga haruldase ja ohustatud juttself-kärnkonna ehk kõre elupaigatingimusi. Maha võeti Harilaiule varem istutatud mets 55 hektaril. Tööd on plaanis lõpetada 2014. aastal.

Juttself-kärnkonn on üks Eesti väiksemaid, kuid samas valjuhäälsemaid kahepaikseid, kelle iseloomulik vali kõrin oli 20. sajandi esimesel poolel tavaliseks kevadhääleks Lääne-Eesti rannikualadel ja saartel. Liigi arvukus Eestis on pidevalt langenud, praeguseks on säilinud vaid 15 isoleeritud asurkonda.

Talguliste abi

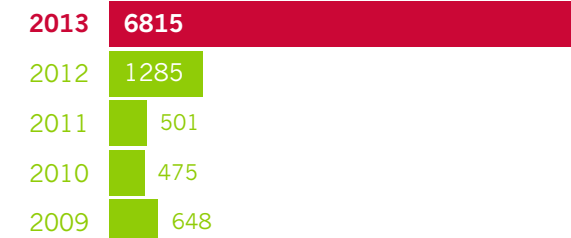
Jätkus koostöö Eestimaa Looduse Fondiga. Riigimaal toimus üheksa ühepäevast ja kümme mitmepäevast talgut, mille käigus taastati ja hooldati kaitsealuste liikide elupaiku, poollooduslike kooslusi ja väärtuslike maastikke. Talgutel osales 253 inimest, kes panustasid looduskaitsetööde tegemisse üle 1800 töötunni.

Rohkem maad hooldusrendil

RMK rendib välja aina enam maad poollooduslike koosluste hooldamiseks. Kokku on 237 partnerile välja renditud 14 509 hektarit maad, sellest 6815 hektarit renditi välja 2013. aastal.

Aladest 862 hektari puhul võttis RMK endale kohustuse teha järgneva kolme aasta jooksul ära poolloodusliku koosluse taastamiseks vajalik raie.

Aasta jooksul rendile antud poollooduslikud kooslused

AASTA NUMBRITES

Külastusi RMK puhke- ja kaitsealadel 1,7 mln

Puhkealaid 13

Rahvusparke 5

Teisi külastustaristuga looduskaitsealaid 40

Teabepunkte 23

Looduskeskuseid 14

Loodusmaju 4

Looduskoole 1

Külastajaid
... teabepunktides 63 000

... Elistvere loomapargis 58 000

... Sagadi metsamuuseumis 25 200

Osalejaid loodusharidusprogrammides 48 400

Looduspuhkuse ja -hariduse maksumus 6,6 mln eurot

KÜLASTUSKORRALDUS JA LOODUSHARIDUS

LOODUSES LIIKUMISE VÕIMALUSED

RMK-l on:

- 2000 km matkaradu
- 2 Eestit läbiva matkatee haru
- 309 kattega lõkkekohta
- 57 telkimisala
- 28 metsaonni
- 18 metsamaja
- 3 maastikusõiduala

Külastusi RMK puhke- ja kaitsealadel

2013	1 700 000
2012	1 600 000
2011	1 550 000
2010	1 570 000
2009	1 450 000

Matkatee uus haru

Eestit läbiv matkatee sai uue, 627 km pikkuse lõunaharu. Kogenud alpinisti ja matkajuhi Alar Siku abiga kokku pandud teekond algab Aegviidust Harjumaal, siksakitab läbi kaheksa maakonna ning lõppeb Ähijärvel, Karula rahvusparki keskuses Võrumaal. Trassi saab edukalt kombineerida 2012. aastal valminud 375 km pikkuse Oandu-Ikla matkateega.

Lõunaharu luues lähtus RMK olemasolevate puhkeobjektide ja radade ühendamise kõrval

ka sellest, et tee äärde jääks võimalikult palju just sellele piirkonnale iseloomulikke. Nii saavad rändurid külastada kirikuid, muuseume jt vaatamisväärsusi ning põigata sisse külapoodidesse, turismitaludesse ja söögikohtadesse. Rada läbib mitmeid väikeasulaid ja turgutab seeläbi loodetavasti ka kohalikku majandust. Teele jäävad mitmed Eesti kõige-kõigemad kohad: Eesti sügavaim järv, kõrgeim mägi, paksim turbakiht jne.

Rajad korda

Samaaegselt mitmekülgsete puhkevõimaluste pakkumisega peab RMK kaitsma ka loodust. Suure külastuskoormuse tõttu ette võetud taastamis- ja ehitustöödest oli 2013. aastal kõige ulatuslikum Taevaskodade piirkonnas tehtu.

Pool aastat kestnud liivakivipaljandi loodusradade renoveerimise käigus uuendati jalgrada, järsakupiirdeid, treppe ja kaks kaarsilda. Tööd läksid maksma 227 000 eurot, Euroopa Regioonarengu Fondi toetust vahendas Keskkonnainvesteeringute Keskus. RMK ehitas omavahenditest piirkonda teabepunkti ja uuendas infotahvleid, pinke ning puhkekohtasid. Osa rajast on nüüd läbitav ka väikelastega ja liikumispuudega külastajatele.

Taevaskodasid külastab igal aastal keskmiselt 32 000 inimest. Teised populaarseimad RMK loodusrajad on Keila-Joa pargi rada, Viitna

looduse õpperada, Rannametsa-Tolkuse looduse õpperada, Viru raba õpperada ja Vanajõe oru õpperada.

2013. aastal uuendati või ehitati ümber ka:

- Soomaa rahvusparki Kopraraja ja Riisa õpperaja invateed
- Ingatsi ja Läti vaatetornid
- Lahemaa rahvusparki Viru raba laudtee ja vaatetorn
- Simisalu-Matsimäe ja Tammsaare loodusrajad Lõuna-Kõrvemaal
- Uuejärve, Paukjärve, Jussi ja Paunküla matkarajad Põhja-Kõrvemaal
- Keskranna puhkekoht Saaremaal

Põhjalikult korrastati Keila-Joa ja Oru pargi rajad.

Mis veel juhtus?

- RMK värskes peahoones Tallinnas avati uuenduslik teabepunkt, kus saab suurel puutetundlikul ekraanil tutvuda looduses liikumise võimalustega ning lähiaastatel riigimetsas tehtavate töödega.
- Kultuuripärandi aastal korraldas RMK suvised teatripiknikud Aegviidus ja Võrumaal Pähnis. Loodusmatka, teatrietendust ja piknikku kombineerinud üritustel osales üle 1400 inimese.
- Mitmekülgseid metsahüvesid tutvustava kampaania käigus valmisid raamat, välireklaamid ja videoklipid teemal "Milleks meile mets?".
- Veebileht loodusegakoos.ee ja RMK mobiilirakendus on nüüd ka inglise keeles.

LOODUSHARIDUS

Loodusharidusprogrammid ja nendes osalejad

	2009	2010	2011	2012	2013
Läbi viidud loodusprogrammid	1868	1926	2449	2993	2953
Loodusprogrammides osalejad	39 395	42 231	50 776	59 931	48 433

Metsakooli tarkused

RMK viis looduskeskustes ja Sagadi looduskoolis aasta jooksul läbi 2953 haridusprogrammi, millest võttis osa 48 433 õppurit.

Korraldatud konkurssidest populaarseim oli metsaviktoriin, kus osales rekordarv klasse 8853 õpilasega. Üle tuhande töö laekus ka koolilaste metsapostkaardi võistlusele, mille rahvahääletusel

välja valitud parimatest valmisid spetsiaalsed postkaardikomplektid.

RMK loodushariduse staapideks on looduskeskused ja loodusmajad üle Eesti. Euroopa Regionaalarengu Fondi rahastatud looduskeskuste infrastruktuuri parendustööde käigus said 2013. aastal valmis Viimsi, Pähni ja Nõva looduskeskused ning Simisalu loodusmaja.

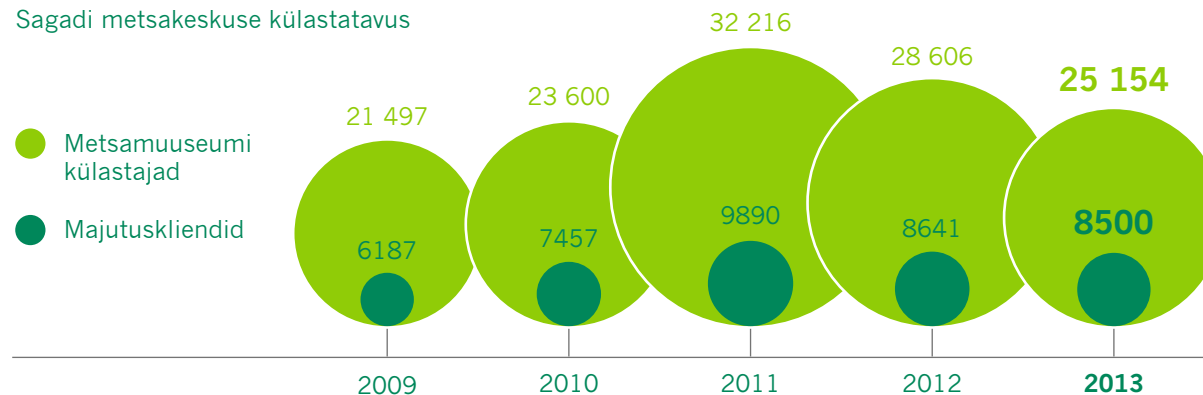

„Eesti metsad on inimese jälgi täis. Näed seda igal sammul – kas mingit kändu, istutatud puud, isegi võsa on inimese märk. Eesti inimene on metsaga läbi põimunud.”

Hiitäh, mets.
Hendrik Relve
LOODUSMEES

SAGADI METSAKESKUS

Sagadi metsakeskuse külastatavus

Pereõpe ja putukahotell

Sagadi metsakeskuses kujunes suurimaks hitiks kord kuus pühapäeviti toimunud pereürituste sari "Lahemaa looduse kool". Koolipäev algas pannkookidega ja jätkus loodustarkuste ammutamisega klassipingis ning metsaretkel. Uus formaat võeti kiiresti omaks ning sari jätkub ka 2014. aastal. Esmakordselt hoiti Sagadi looduskooli avatuna ka suvel, et lastega pered ja teised uudistajad selle oma puhkuseprogrammi saaksid lisada.

Tõusis Sagadi mõisa populaarsus pulmakohtana, millele aitasid kaasa maikuu peetud näidispulmad. Sellesuvised nädalavahetused on kõik välja müüdud, juba praegu tehakse päringuid 2015. aastaks.

Kümnendat korda peeti armsaks saanud puupäevi, juulikuu oli öömuuseumide päralt.

Uusi näitusi avati kaks – üks neist pühendatud 2013. aasta linnule nurmkanale, teine jõulupuule.

2014. aastal on Sagadi metsakeskuse läbivaks teemaks putukad. Neile pühendatud loengute ja näituste kõrval on plaanis avada ka putukahotell.

RMK Sagadi metsakeskuses tegutsevad metsamuuseum, looduskool, hotell ja restoran.

ELISTVERE LOOMAPARK

Külastusrekord

Aasta jooksul külastas Elistvere loomaparki 58 005 inimest, mis on suurim number alates aastast 2008, kui loomapark RMK koosseisu kuulub.

Sündide poolest oli aasta eelmistest kesisem, aga seda enam valmistasid rõõmu kolm metskitsetalle, kabehirvevasikas ja hilissügisel üllatuslikult ilmavalgust näinud pisike piison.

Rehabilitatsiooni korras saabus loomaparki telereporter Heiki Valneri poolt tuntuks filmitud metskits, kes armastab boršisuppi ja värsket kala, taksikoertelt räsida saanud rebasepoiss ja ema poolt maha jäetud ilves.

RMK Elistvere loomapargis Jõgevamaal elab 54 neljajalgset, 45 närilist ja kolm lindu.

JÕULUKUUSED

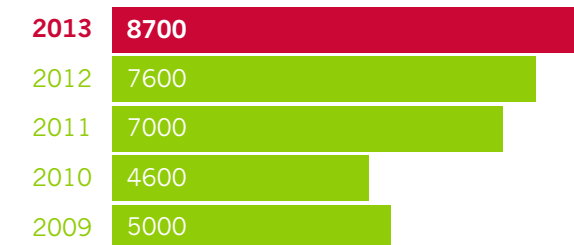
Positsioneeritud jõulupuud

Riigimetsast toodi jõulukuuski 1100 võrra rohkem kui 2012. aastal. Hoolimata lumise talveilma puudumisest võeti kuuseretk ette 8700 korral.

Käigu muutis mugavamaks RMK mobiilirakendus, mis võimaldas kergesti üles leida riigimetsa, tuvatada oma asukoht ning sobiva jõulukuuse eest ka tasuda. Mobiilmaksega tasuti 70% puude eest. Heategevusena jõudsid RMK abiga lastekodudesse 80 jõulupuud.

RMK pakub kuuskede toomise võimalust riigimetsast, sest soovib tihendada inimeste sidet looduse ning vanade eesti traditsioonidega. Jõulukuuski tohib raiuda vaid sealt, kus neil ei ole lootust suureks kasvada: teede ja kraavide servadest, liinide ja vana metsa alt.

Riigimetsast toodud jõulukuused

AASTA NUMBRITES

Toetatud rakendusuringuid 2008–2013
... sh aastaga lisandunuid
... sh töös olevaid

11
3
7

Rakendusuringute eelarve 2008–2014
... sellest eraldatud 2013. aastal

1,3 mln eurot
567 000 eurot

Metsandusstipendiume
Kulutused stipendiumitele

4
9000 eurot

TEADUSTEGEVUS

RAKENDUSUURINGUD

Metsis, kliimasoojenemine ja lageraie

RMK rahastuse saanud uutest teadusprojektidest mastaapseim keskendub metsise kaitsele, teised kaks uurivad kliimasoojenemist ja lageraie mõju. Kolme rakendusuuringu läbiviimiseks järgmisel kolmel aastal eraldati 567 000 eurot.

RMK alustas sihipärase teadustegevuse toetamisega aastal 2008, kui kutsus kokku tippteadlastest koosneva teadusnõukogu ja asus rahastama säästvat metsandust toetavaid rakendusuuringuid.

Metsise elupaigakvaliteeti määravate tegurite kompleksuuring

Metsis on suure elupaiganõudlusega ja hääbuva arvukusega metsakanaline, kelle senised kaitsemeetmed ei ole andnud soovitud tulemusi. Projekti eesmärgiks on selgitada metsise elupaigakasutust ja seda piiravaid tegureid võrdlevalt loodus- ja majandusmetsamaastikus. Kompleksuuring koosneb kolmest osast – telemeetriauuring kirjeldab metsise elupaigakasutust, kiskjauuring selgitab välja metsise esinemise kiskjate toidusedelis ja taastamisuuring hindab, kas ning kui kiiresti on raie ja kuivendusega võimalik muuta majandatud metsa metsisele sobivamaks elupaigaks.

Projekti elluviijad:
Tartu Ülikooli, Eesti Maaülikooli ja Eesti Ornitoloogiaühingu spetsialistid

Projekti juht:
Asko Lõhmus, Tartu Ülikool

Maksumus:
308 500 eurot

Muudetud veerežiimiga metsade süsiniku- ja lämmastikuringe

Enam kui kolmandik Eesti metsadest on kuivendatud, kuid me ei tea, kas kuivendamise tulemusena kiiremini kasvavad metsad aitavad kliimasoojenemist ära hoida või hoopis kiirendavad seda. Teadlased uurivad, kas kuivendatud metsad seovad rohkem kasvuhoonegaase kui eraldavad. Samuti selgitatakse välja, millised tegurid mõjutavad kuivendatud metsade kasvuhoonegaaside bilanssi ja dünaamikat.

Projekti elluviijad:
Tartu Ülikooli ja Eesti Maaülikooli teadlased

Projekti juht:
Ülo Mander, Tartu Ülikool

Maksumus:
160 000 eurot

Metoodika lageraie mõju hindamiseks ja konfliktide ennetamiseks

Uurimistöö tulemusel töötatakse välja RMK-le kasutamiseks sobiv metoodika lageraie mõju hindamiseks ja võimalike konfliktide ennetamiseks maastiku tasandil, arvestades sotsiaalseid, majanduslikke ja ökoloogilisi aspekte.

Projekti elluviijad:
Eesti Maaülikooli ja Tallinna Ülikooli teadlased

Projekti juht:
Kalev Sepp,
Eesti Maaülikool

Maksumus:
98 500 eurot

Veel on töös:

- Eesti tingimustesse sobivate valemite leidmine kasvava metsa ja metsamaterjali mahu määramiseks
- Metsakultiveerimisega seotud metsakaitseprobleemid Eesti metsanduses ning nende vältimine keskkonnasäästlike tõrjevõtetega
- Turberaiete ökoloogilis-majanduslik analüüs ja näidis-püsikatsealade võrgustiku rajamine
- Kuusekändude varumise metsanduslikud aspektid ja kaasnevate keskkonnamõjude hindamine

UURINGUTULEMUSTE KASUTUS

Uus teadmine praktikasse

Targa metsamajandajana soovib RMK teadusuuringute tulemusi kasutada oma igapäevatoos. Uusi teadmisi on rakendatud maaparandussüsteemide rekonstrueerimisel, lisaks on RMK toetatud uurimisprojektid andnud väärtuslikku teavet selle kohta, millises mahus võib raidmeid kasutada ilma, et see avaldaks olulist mõju metsaelustikule.

Peagi lõppema hakkav uurimisprojekt turberaiete kohta peaks andma paremaid teadmisi metsade loodussõbralikuks majandamiseks kohtades, kus lageraie erinevatel põhjustel soositud pole. Huvitavat ja kasulikku infot töötab tuua ka uuring, mis analüüsib kuusekändude varumisega kaasnevaid keskkonnamõjusid ning kändude energeetilist väärtust.

Pääs ökoloogilisest lõksust

RMK toetatud uurimisprojekt metsakuivenduse mõjust potentsiaalselt ohustatud elustikule on hea näide sellest, kuidas ühest teadustööst hargneb edasi teine ning kuidas teadlaste avastused saavad muuta metsamajandajate tegevust.

Üks esimesi uurimisprojekte, mida RMK toetas, oli aastatel 2008–2011 läbi viidud rakendus-uuring metsakuivenduse mõjust metsaveekogudega seotud elustikule ning pikaajalise kuivenduse suhtes tundlikuks peetavatele liigirühmadele. Tulemustest selgus, et kraavid kui kunstlikud

vooluveekogud võivad olla elustikule kasutatavad, kuid nende kvaliteet on võrreldes looduslike veekogudega madal. Samas andis uuring ka soovitusi, kuidas kraavide rekonstrueerimisel nende omadusi elustikule sobivamaks muuta.

Selle teadustöö edasiarendusena on Tartu Ülikooli doktorant Maarja Vaikre võtnud täpsemalt uurida, kuidas päästa selgrootuid ja kahepaikseid ökoloogilisest lõksust. See on olukord, kus kuivendusest mõjutatud looduslike pisiveekogude ning kuivenduskraavide kiire kuivamine ei võimalda kahepaiksetel ja selgrootutel oma arengujärke lõpetada.

Kraavide rekonstrueerimise käigus on plaanis rajada erineva kujuga kraavilaiendeid ning lombikesi kraavide lähedusse. Seejärel on kavas vaadata, mis tüüpi, kuju ja suurusega rajatavad veekogud sobivad kahepaiksetele ja selgrootutele kõige paremini. Saadud teadmisi saab edaspidi arvesse võtta kuivendusvõrgu rekonstrueerimisel.

Katseobjektideks on valitud Ropka ja Valgma metsakuivendusobjektid Tartumaal. Peamiselt keskendutakse rabakonnale ja rohukonnale, kes on metsamaastikus üsna tavalised liigid ja veekogudest kergesti leitavad. Kõik Eesti 11 kahepaikseliiki on looduskaitse all.

STIPENDIUMID

Tublimate toetuseks

Metsandushariduse populaarsemaks muutmiseks jagas RMK 8300 eurot õpestipendiume.

Luuu Metsanduskoolis välja antava Toomas Ehrpasi nimelise stipendiumi suurusega 1917 eurot pälvis Kairi Laak-Randoja.

Heino Tederi nimelise stipendiumi suurusega 3200 eurot said Eesti Maaülikooli magistrandid Gunnar Morozov ja Sigrid Strantsov, kelle puhul hinnati nende seniseid õppetulemusi ning aktiivset ühiskondlikku tegevust.

Endel Laasi nimelist stipendiumi Eesti Maaülikooli doktorantidele 2013. aastal välja ei antud.

Preemia magistritööle

Parima metsakasvatusliku magistritöö eest sai RMK-lt 700-eurose preemia Teet Paju. Eesti Maaülikooli magistrant uuris, millisel määral mõjutab metsade majandamine metsise arvukust ning kas sel on seos metsas tehtava raie või metsade majandamata jätmisega.

Teet Paju magistritöös välja toodud seisukohad, et metsise mängualade suuruse kahanemisel ei ole otsest seost raietega, olid uudsed. Magistritöö pälvis Eesti Maaülikooli hindamiskomisjoni poolt kõrgeima hinde.

RMK andis 700-eurost parima magistritöö preemiat välja juba 13. korda.

An aerial photograph of a vast, dense forest. A central stream flows vertically through the middle of the image. Several diagonal paths or roads cut through the forest, creating a grid-like pattern. The trees are a mix of green and yellowish-green, suggesting a temperate forest. The lighting is bright, casting soft shadows.

MAJANDUS- KOKKUVÕTE

BILANSS

(eurodes)

VARAD	31.12.2013	31.12.2012
Käibevara		
Raha	17 032 435	20 485 500
Nõuded ja ettemaksud	12 392 905	9 803 585
Varud	16 369 110	15 948 133
Bioloogilised varad	26 114 084	26 114 084
Kokku käibevara	71 908 534	72 351 302
Põhivara		
Investeeringud tütarettevõtjatesse	2 241 151	1 980 235
Materiaalne põhivara	414 998 603	389 618 113
Immateriaalne põhivara	920 659	855 559
Bioloogilised varad	741 847 889	741 847 889
Kokku põhivara	1 160 008 302	1 134 301 796
KOKKU VARAD	1 231 916 836	1 206 653 098

KOHUSTUSED JA OMAKAPITAL	31.12.2013	31.12.2012
Kohustused		
Lühiajalised kohustused		
Eraldised	84 057	75 815
Võlad ja ettemaksud	13 814 836	18 855 889
Kokku lühiajalised kohustused	13 898 893	18 931 704
Pikaajalised kohustused		
Eraldised	475 333	456 233
Kokku pikaajalised kohustused	475 333	456 233
KOKKU KOHUSTUSED	14 374 226	19 387 937
Omakapital		
Riigikapital	1 101 822 038	1 087 179 793
Eelmiste perioodide jaotamata kasum	84 245 317	81 900 658
Aruandeaasta kasum	31 475 255	18 184 710
KOKKU OMAKAPITAL	1 217 542 610	1 187 265 161
KOKKU KOHUSTUSED JA OMAKAPITAL	1 231 916 836	1 206 653 098

KASUMIARUANNE

(eurodes)

	2013	2012
Müügitulu	150 731 408	135 750 681
Muud äritulud	4 149 281	6 412 874
Valmis- ja lõpetamata toodangu varude jääkide muutus	417 997	402 797
Kapitaliseeritud väljaminekud oma tarbeks põhivara valmistamisel	104 672	21 045
Kaubad, toore, materjal ja teenused	-82 291 555	-77 129 440
Mitmesugused tegevuskulud	-10 969 338	-11 118 487
Tööjõukulud	-20 181 922	-20 814 872
Põhivara kulum ja väärtuse langus	-6 511 434	-6 196 685
Muud ärikulud	-38 165	-81 997
Ärikasum	35 410 944	27 245 916
Finantstulud tütarettevõtjatelt	262 967	117 507
Muud finantstulud ja -kulud	11 445	443 965
Kasum enne tulumaksustamist	35 685 356	27 807 388
Tulumaks	-4 210 101	-9 622 678
Aruandeaasta kasum	31 475 255	18 184 710

VANDEAUDIITORI ARUANNE

AS Deloitte Audit Eesti
Roosikrantsi 2
10119 Tallinn
Eesti

Tel: +372 640 6500
Faks: +372 640 6503
www.deloitte.ee

Reg.nr. 10687819

SÕLTUMATU VANDEAUDIITORI ARUANNE

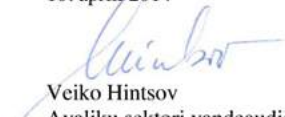
Riigimetsa Majandamise Keskuse nõukogule:

Oleme auditeerinud Riigimetsa Majandamise Keskuse (edaspidi "RMK") raamatupidamise aastaaruannet, mis sisaldab bilanssi seisuga 31. detsember 2013 ning eeltoodud kuupäeval lõppenud majandusaasta kasumiaruannet, omakapitali muutuste aruannet ja rahavoogude aruannet, aastaaruande koostamisel kasutatud oluliste arvestuspõhimõtete kokkuvõtet ning muid selgitavaid lisasid. Viisime oma auditi läbi kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimisstandarditega. Meie 18. märtsil 2014 väljastatud sõltumatu vandeaudiitori aruandes avaldasime arvamust, et nimetatud raamatupidamise aastaaruanne, mille põhjal on koostatud lehekülgedel 48-50 esitatud raamatupidamise aastaaruande kokkuvõte, kajastab olulises osas õigesti ja õiglaselt RMK finantsseisundit seisuga 31. detsember 2013, ning siis lõppenud majandusaasta tulemust ja rahavoogusid kooskõlas Riigi Raamatupidamise Üldeskirja esitatud arvestuspõhimõtete, Eesti raamatupidamise seaduse ja Raamatupidamise Toimkonna juhenditega.

Meie arvates on raamatupidamise aastaaruande kokkuvõte kõigis olulistes osades kooskõlas raamatupidamise aastaaruandega, mille alusel see on koostatud.

RMK finantsseisundist ja perioodi majandustegevuse tulemustest ning meie auditi ulatusest parema arusaama omandamiseks tuleks raamatupidamise aastaaruande kokkuvõtet lugeda koos eespool nimetatud raamatupidamise aastaaruandega ja meie sõltumatu vandeaudiitori aruandega selle kohta.

10. aprill 2014

Veiko Hintsov
Avaliku sektori vandeaudiitor nr 328
AS Deloitte Audit Eesti
Tegevusluba nr 27

Erki Usin
Avaliku sektori vandeaudiitor nr 496

Deloitte tähistab ühte või mitut Deloitte Touche Tohmatsu't, mis on UK määratud vastutusega äriühing ja selle liikmesfirmade võrgustikku, kus iga liikmesfirma on juriidiliselt eraldiseisev ja sõltumatu ettevõtte. Deloitte Touche Tohmatsu ja tema liikmesfirmade juriidilise struktuuri detailset kirjeldust vaata www.deloitte.ee.

Deloitte Touche Tohmatsu Limited liige

RMK

Toompuiestee 24,
10149 Tallinn, Eesti
Telefon +372 676 7500
www.rmke.ee

Tekstid: KPMS
www.kpms.ee

Disain: loovagentuur Pult
www.pult.ee

Aigar Kallase portreefoto lk 4: Kaupo Kikkas
Aerofotod Eesti loodusest: Sven Začek
"Aitäh, mets!" fotod: Caviar Productions

Trükikoda K-Print
kaanepaber Rives Linear Bright White
sisupaber Arctic Volume White

Lae enda telefoni RMK nutitefonirakendus looduses liikujale. Saadaval eesti, inglise ja vene keeles Androidile, iPhone'ile ja Windowsi telefonidele.

